

СОВЕТСКО-ФИНЛЯНДСКИЙ КОНФЛИКТ

Речь по радио Председателя Совета Народных Комиссаров СССР

В. М. Молотова

29 ноября 1939 г.

Граждане и гражданки Советского Союза!

Враждебная в отношении нашей страны политика нынешнего правительства Финляндии вынуждает нас принять немедленно меры по обеспечению внешней государственной безопасности.

Вы знаете, что в течение двух последних месяцев Советское правительство терпеливо вело переговоры с финляндским правительством о предложениях, которые в современной тревожной международной обстановке оно считало минимальными для обеспечения безопасности страны и особенно для безопасности Ленинграда.

Финляндское правительство заняло в этих переговорах непримиримо враждебную к нашей стране позицию. Вместо того, чтобы дружественным образом найти почву для соглашения, нынешние финляндские правители в угоду иностранным империалистам — поджигателям вражды к Советскому Союзу пошли по другому пути. Несмотря на все сделанные нами уступки, переговоры окончились безрезультатно.

Теперь известно, к чему это привело.

В последние дни на советско-финляндской границе начались возмутительные провокации финляндской военщины, вплоть до артиллерийского обстрела наших воинских частей под Ленинградом, приведшего к тяжелым жертвам в красноармейских частях. Попытки нашего правительства практическими предложениями, обращенными к финляндскому правительству, предупредить повторение этих провокаций не только не встретили поддержки, но снова натолкнулись на враждебную политику правящих кругов Финляндии. На наши предложения, как вы знаете из вчерашней ноты Советского правительства; они ответили враждебным отказом и нахальным отрицанием фактов, издевательским отношением к понесенным нами жертвам, неприкрытым стремлением и впредь держать Ленинград под непосредственной угрозой своих войск.

Все это окончательно показало, что нынешнее финляндское правительство, запутавшееся в своих антисоветских связях с империалистами, не хочет поддерживать нормальных отношений с Советским Союзом. Оно продолжает занимать враждебную позицию в отношении нашей страны и не хочет считаться с требованиями заключенного между нашими странами пакта ненападения, желая держать наш славный Ленинград под военной угрозой. От такого правительства и его безрассудной военщины можно ждать теперь лишь новых наглых провокаций.

Поэтому Советское правительство вынуждено было вчера заявить, что отныне оно считает себя свободным от обязательств, взятых на себя в силу пакта о ненападении, заключенного между СССР и Финляндией и безответственно нарушаемого правительством Финляндии.

Ввиду новых фактов нападения финляндских воинских частей на советские войска у советско-финляндской границы правительство вынуждено теперь принять новые решения.

Правительство не может больше терпеть создавшегося положения, ответственность за которое полностью ложится на правительство Финляндии.

Правительство пришло к выводу, что больше оно не может поддерживать нормальных отношений с правительством Финляндии и потому признало необходимым немедленно отозвать из Финляндии своих политических и хозяйственных представителей.

Правительство дало вместе с тем распоряжение Главному Командованию Красной Армии и Военно-Морского Флота — быть готовым ко всяким неожиданностям и немедленно пресекать возможные новые вылазки со стороны финляндской военщины.

Враждебная нам иностранная пресса утверждает, что принимаемые нами меры преследуют цели захвата или присоединения к СССР финляндской территории. Это — злостная клевета. Советское правительство не имело и не имеет таких намерений. Больше того. При наличии дружественной политики со стороны самой Финляндии в отношении Советского Союза, Советское правительство, всегда стремившееся к дружественным отношениям с Финляндией, было бы готово пойти ей навстречу по части территориальных уступок со стороны СССР. При этом условии Советское правительство было бы готово благоприятно обсудить даже такой вопрос, как вопрос о воссоединении карельского народа, населяющего основные районы нынешней Советской Карелии, с родственным ему финским народом в едином и независимом финляндском государстве. Для этого, однако, необходимо, чтобы правительство Финляндии занимало в отношении СССР не враждебную, а дружественную позицию, что соответствовало бы кровным интересам обоих государств.

Другие утверждают, что проводимые нами меры направлены против независимости Финляндии или на вмешательство в ее внутренние и внешние дела. Это — такая же злостная клевета. Мы считаем Финляндию, какой бы там режим ни существовал, независимым и суверенным государством во всей ее внешней и внутренней политике. Мы стоим твердо за то, чтобы свои внутренние и внешние дела решал сам финляндский народ, как это он сам считает нужным. Народы Советского Союза сделали в свое время то, что нужно было для создания независимой Финляндии. Народы нашей страны готовы и впредь оказать помощь финляндскому народу в обеспечении его свободного и независимого развития.

Советский Союз не имеет также намерений ущемить в какой-либо мере интересы других государств в Финляндии. Вопросы взаимоотношений между Финляндией и другими государствами являются делом исключительно самой Финляндии, и Советский Союз не считает себя вправе вмешиваться в это дело.

Единственной целью наших мероприятий является обеспечение безопасности Советского Союза, и особенно Ленинграда с его трех с половиной миллионным населением. В современной, накаленной войною международной обстановке решение этой жизненной и неотложной задачи государства мы не можем поставить в зависимость от злой воли нынешних финляндских правителей. Эту задачу придется решить усилиями самого Советского Союза в дружественном сотрудничестве с финляндским народом.

Мы не сомневаемся, что благоприятное разрешение задачи обеспечения безопасности Ленинграда послужит основой нерушимой дружбы между СССР и Финляндией.

"Известия" № 276 (7046) от 30 ноября 1939 г.

Источник: [Высш. парт. школы при ЦК ВКП(б).] Внешняя политика СССР. Сборник документов. Т. IV. № 377. Москва — 1946. — Министерство Иностранных Дел Российской Федерации. Документы внешней политики. 1939. XXII:2. № 815. Москва: Междунар. отношения, 1992.

Moscow News, December 4, 1939:

**Radio Speech of Comr. V. M. Molotov, Chairman
of Council of People's Commissars of USSR**

Nov. 29, 1939.

Men and women, citizens of Soviet Union!

The hostile policy pursued by the present Government of Finland towards our country compels us to take immediate measures to insure the external security of the state.

You know that in the course of past two months, the Soviet government patiently conducted negotiations with the Government of Finland concerning proposals which, in the present alarming international situation, it regarded as the minimum essential for insuring the security of the country and particularly the security of Leningrad. In these negotiations the Government of Finland adopted an attitude of irreconcilable hostility towards our country. Instead of finding ground for agreement in a friendly manner, the present rulers of Finland, to please foreign imperialists who kindle hostility towards the Soviet Union, took a different course. Despite all the concessions we made, the negotiations ended without yielding any result.

The consequences of this are now known.

In the past few days outrageous provocations by the military of Finland began on the Soviet-Finnish frontier, including even artillery firing on our troops near Leningrad, which caused grave losses in Red Army units. The attempts of our Government to forestall a repetition of these provocations by means of practical proposals addressed to the Government of Finland, far from finding any support, again met with the hostile policy of the ruling circles of Finland. As you know from yesterday's note of the Soviet Government, they replied to our proposals by a hostile refusal and brazen denial of facts, by a derisive attitude toward the victims we have lost, by undisguised striving to keep Leningrad under the direct threat of their troops.

All this has definitely shown that the present Government of Finland, which became entangled in its anti-Soviet ties with the imperialists, does not wish to maintain normal relations with the Soviet Union. It continues in its hostile attitude towards our country and does not wish to pay any regard the provisions of the non-aggression pact concluded between our countries, desiring to keep our glorious Leningrad under a military threat. From such a government and from its harebrained military, we can now expect only fresh insolent provocations.

Therefore the Soviet government was yesterday compelled to announce that from now on it considers itself free from the obligations taken on by virtue of the non-aggression pact concluded between the USSR and Finland and now irresponsibly broken by the government of Finland.

In view of the new facts that the Finnish military units have launched an assault on Soviet troops at the Soviet-Finnish border, the Government is now been compelled to adopt new decisions.

The Government can no longer tolerate the present situation, responsibility for which fully rests with the Government of Finland.

The Government of the USSR arrived at the conclusion that it can no longer maintain normal relations with the Government of Finland and therefore found it necessary immediately to recall its political and economic representatives from Finland.

Together with this, the Government gave orders to the Chief Command of the Red Army and Navy to be ready for any surprises and immediately to cut short possible fresh sallies on the part of the military of Finland.

The hostile foreign press asserts that the measures being taken by us are aimed at the seizure or annexation to the USSR. This is malicious slander. The Soviet Government has not had and does not have such intentions. Moreover, if Finland herself had pursued a friendly policy towards the Soviet Union, the Soviet Government, which always strove for friendly relations with Finland, would be ready to meet her halfway in regard to territorial concessions on the part of the USSR. Under this condition the Soviet government would be ready favorably to consider even such a question as of reuniting the Karelian people inhabiting the main districts of present Soviet Karelia, with the kindred Finnish people in a single and independent Finnish state. For this, however, it is necessary that the Government of Finland should maintain not a hostile but a friendly attitude toward the USSR, which would correspond to the vital interests of both states.

Others assert that the measures carried out by us are aimed against Finland's independence or at interference in her internal and external affairs. This is equally malicious slander. Irrespective of the regime existing in Finland, we consider her an independent and sovereign country in her external and internal policies. We firmly hold that the people of Finland should itself decide its internal and external affairs in the manner it itself deems necessary. At the proper time the peoples of the Soviet Union did, what was necessary for the creation of an independent Finland. The peoples of our country are ready to render the people of Finland assistance in the future also, in insuring its free and independent development.

The Soviet Union has equally no intention to prejudice to any extent the interests of other states in Finland. Questions of the relations between Finland and other states form a matter of exclusively concern of Finland herself, and the Soviet Union does not consider itself entitled to interfere in this matters.

The only purpose of our measures is to insure the security of the Soviet Union and particularly of Leningrad with its population of three and a half million. In the present international atmosphere heated by war, we cannot make the solution of this vital and urgent state problem dependent on the ill will of the present rulers of Finland. This problem will have to be solved by the efforts of the Soviet Union in friendly cooperation with the people of Finland.

We do not doubt that the favorable solution of the problem of insuring the security of Leningrad will provide the foundation for indestructible friendship between the USSR and Finland.

Source: The weekly newspaper "Moscow News", published by Mezhdunarodnaya Kniga, Moscow, Dec. 4, 1939.

Contemporary and officially published Russian and Finnish diplomatic and other documents on [Soviet-Finnish relations 1939-1940](#)

"RKKA:n propagandatyöntekijä ja agitaattori", nro 23, joulukuu 1939:

**SNTL:n Kansankomissaarien neuvoston puheenjohtajan
tov. V.M. Molotovin
radiopuhe 29. marraskuuta 1939.**

Neuvostoliiton kansalaiset!

Nykyisen Suomen hallituksen vihamielinen politiikka meidän maattamme kohtaan pakottaa meidät ryhtymään välittömiin toimenpiteisiin valtion ulkoisen turvallisuuden takaamiseksi.

Te tiedätte, että kahden viimeisen kuukauden aikana neuvostohallitus on kärsivällisesti käynyt neuvotteluja Suomen hallituksen kanssa ehdotuksista, joita se nykyisessä huolestuttavassa kansainvälisessä tilanteessa piti miniminä maan ja erityisesti Leningradin turvallisuudelle. Suomen hallitus on omaksunut näissä neuvotteluissa leppymättömän vihamielisen asenteen maattamme kohtaan. Sen sijaan, että olisivat ystävällismielisesti etsineet pohjaa yhteisymmärrykselle, nykyiset Suomen hallitsijat ovat, ulkomaisten imperialistien ja Neuvostoliittoa kohtaan vihaa lietsovien mieliksi, lähteneet toiselle tielle. Huolimatta kaikista tekemistämme myönnytyksistä neuvottelut ovat päättyneet tuloksettomina.

Nyt tiedetään, mihin se on johtanut.

Viime päivinä Neuvostoliiton ja Suomen rajalla on alkanut suomalaisten sotakiikhoilijoiden hävyttömiä provokaatioita, jopa meidän sotilasosastojemme tykistöpommitus Leningradin lähellä, mikä on vaatinut raskaita uhreja puna-armeijan joukko-osastoissa. Meidän hallituksemme yritykset varoittaa toistamasta näitä provokaatioita, tekemällä Suomen hallitukselle käytännöllisiä ehdotuksia, eivät vain ole jääneet ilman vastakaikua, vaan ovat jälleen törmänneet Suomen hallituspiirien vihamieliseen politiikkaan. Ehdotuksiimme, niin kuin tiedätte neuvostohallituksen eilisestä nootista, he ovat vastanneet vihamielisellä kiellolla ja julkealla tosiasioiden kiistämisellä, suhtautuen pilkallisesti kärsimiimme uhreihin ja peittelemättömällä pyrkimyksellä vatedeskin pitää Leningradia joukkojensa välittömän uhan alla.

Kaikki tämä on lopullisesti osoittanut, että nykyinen Suomen hallitus, soikeuduttuaan neuvostovastaisiin siteisiinsä imperialistien kanssa, ei halua ylläpitää normaaleja suhteita Neuvostoliiton kanssa. Se jatkaa vihamielistä suhtautumistaan maahamme eikä halua välittää maidemme välisen hyökkäämättömyyssopimuksen vaatimuksista ja haluaa pitää maineikkaan Leningradimme sodan uhan alla. Sellaiselta hallitukselta ja sen järjettömiltä sotakiikhoilijoilta voi nyt odottaa vain uusia alastomia provokaatioita.

Sen vuoksi neuvostohallitus oli eilen pakotettu julistamaan, että tästä lähin se katsoo olevansa vapaa velvoitteista, joihin se oli sitoutunut hyökkäämättömyyssopimuksessa, joka oli solmittu Neuvostoliiton ja Suomen välillä ja jonka Suomen hallitus on vastuuttomasti rikkonut.

Sen tosiasian suhteen, että Suomen sotajoukot ovat hyökänneet neuvostojoukkojen kimppuun Neuvostoliiton ja Suomen rajalla, hallitus on pakotettu tekemään uusia päätöksiä.

Hallitus ei voi enää sietää aikaansaattua tilannetta, mistä vastuun kantaa täysin Suomen hallitus.

Hallitus on tehnyt johtopäätöksen, että se ei voi enää ylläpitää normaaleita suhteita Suomen hallituksen kanssa ja on sen vuoksi katsonut välttämättömäksi välittömästi vetää pois Suomesta poliittiset ja taloudelliset edustajansa.

Hallitus antoi samalla määräyksen puna-armeijan ja sotalaivaston johdolle olla valmiina kaikkeen odottamattomaan ja välittömästi pysäyttää mahdolliset uudet hyökkäykset suomalaisten sotakiikhoilijoiden taholta.

Meille vihamielinen ulkomainen lehdistö väittää, että toimenpiteet, joihin olemme ryhtyneet, tähtäävät Suomen alueen valtaamiseen ja yhdistämiseen Neuvostoliittoon. Se on pahansuopaa panettelua. Neuvostohallituksella ei ole ollut eikä ole sellaisia pyrkimyksiä. Ja vieläkin enemmän. Olosuhteissa, joissa Suomi itse harjoittaisi ystävällismielistä politiikkaa Neuvostoliittoa kohtaan, neuvostohallitus, joka on aina pyrkinyt ystävällismielisiin suhteisiin Suomen kanssa, olisi valmis tulemaan vastaan Neuvostoliiton puolelta tehtävien alueluovutusten osalta. Sellaisissa olosuhteissa neuvostohallitus olisi valmis myönteisesti käsittelemään jopa sellaista kysymystä, kuin nykyisen Neuvosto-Karjalan ydinalueita asuttavan Karjalan kansan yhdistymistä sille sukua olevan Suomen kansan kanssa yhdessä ja itsenäisessä Suomen valtiossa. Mutta se vaatii välttämättä, että Suomen hallitus omaksuisi suhteessa Neuvostoliittoon ei vihamielisen vaan ystävällismielisen suhtautumisen, mikä vastaisi molempien valtioiden elintärkeitä etuja.

Toiset väittävät, että toimenpiteet, joihin olemme ryhtyneet on suunnattu Suomen itsenäisyyttä vastaan tai niillä pyritään sekaantumaan sen sisä- ja ulkoasioihin. Se on samaa pahansuopaa panettelua. Me pidämme Suomea, olipa siellä millainen hallitusmuoto tahansa, riippumattomana ja suvereenina valtiona kaikessa ulko- ja sisäpolitiikassaan. Olemme lujasti sen puolesta, että omat sisä- ja ulkoasiensa päättäisi Suomen kansa itse, niin kuin se itse katsoo tarpeelliseksi. Neuvostoliiton kansat tekivät aikanaan niin kuin oli tarpeen itsenäisen Suomen luomiseksi. Maamme kansat ovat edelleenkin valmiita antamaan apuaan Suomen kansalle sen vapaan ja itsenäisen kehityksen takaamiseksi.

Neuvostoliitolla ei ole myöskään pyrkimyksiä loukata millään tavalla muiden valtioiden etuja Suomessa. Kysymykset Suomen ja muiden valtioiden keskinäisistä suhteista ovat yksinomaan Suomen asia, eikä Neuvostoliitto katso itsellään olevan oikeutta puuttua siihen.

Toimenpiteittemme ainoa päämäärä on Neuvostoliiton ja erityisesti kolmen ja puolen miljoonan asukaan Leningradin turvallisuus. Nykyisessä sodan kuumentamassa kansainvälisessä tilanteessa emme voi jättää tätä valtion elintärkeän ja kiireellisen ongelman ratkaisua riippumaan nykyisten Suomen hallitsijoiden pahasta tahdosta. Tämä ongelma tulee ratkaista Neuvostoliiton omin voimin ystävällismielisessä yhteistyössä Suomen kansan kanssa.

Epäilemättä myönteinen ratkaisu Leningradin turvallisuusongelmaan muodostaa perustan rikkumattomalle ystävyydelle Neuvostoliiton ja Suomen välillä.

Lähde: Työläisten ja talonpoikien punaisen armeijan (RKKA) poliittisen hallinnon julkaisu "RKKA:n propagandatyöntekijä ja agitaattori" ("ПРОПАГАНДИСТ И АГИТАТОР РККА" - Орган политического управления РККА), Moskova, nro 23, joulukuu 1939. (Oldgazette.ru).